

13-04-2024

EMN-2023-01143

1694150

NOTAT

Regionale indsatser på kræftområdet 2023-2024

Regionerne har det seneste år i samarbejde med Indenrigs- og Sundhedsministeriet sat et omfattende arbejde i gang med adskillige initiativer til at sikre behandling af kræftpatienter indenfor de lovgivningsmæssige rettigheder.

Nedenfor redegøres kort for de væsentligste initiativer, som går på tværs af regionerne. Det drejer sig om:

1. Styrket monitorering af de maksimale ventetider
2. Operationelle kræftsamarbejder på tværs af regionerne
3. Ny fællesregional specialenhed for samarbejde om behandling af livstruende sygdomme
4. Styrket patientrådgivning for patienter med livstruende sygdomme
5. Central finansiering af behandling i udlandet

De fem initiativer er beskrevet nærmere nedenfor.

Styrket monitorering af de maksimale ventetider

Siden 2012 har regionerne indberettet de patientforløb til Sundhedsstyrelsen, hvor reglerne om de maksimale ventetider ikke er overholdt. Regionerne har det seneste år arbejdet intenst på at udbygge og systematisere registreringen for at skabe retvisende data for overholdelse af tidsfristerne i samtlige kræftforløb omfattet af de maksimale ventetider.

Danske Regioner og Indenrigs- og Sundhedsministeriet er enige om, at regionerne fra og med 1. kvartal 2024 skal indberette data om alle kræftforløb omfattet af reglerne om maksimale ventetider for at styrke den nationale overvågning af området. Indberetningen sker på baggrund af en model udarbejdet af Sundhedsdatastyrelsen, Sundhedsstyrelsen og regionerne.

Den nye registrering og monitorering vil også omfatte de forløb, hvor reglerne har været overholdt. Dermed vil den skabe et større kendskab til kapacitetssituationen på kræftområdet nationalt end med den nuværende overvågning, hvor det kun er forløb, hvor reglerne om de maksimale ventetider ikke er overholdt, der indberettes.

Den styrkede monitorering medfører ligeledes, at det fremadrettet vil være muligt at opgøre på baggrund af registerdata, hvad årsagen til overskridelsen af tidsfristerne har været (patientens ønske, patientens helbredstilstand, manglende kapacitet), og om bekendtgørelsen har været overholdt. Desuden vil det blive muligt at opgøre, hvor meget tidsfristerne er overskredet. Det forventes, at Sundhedsstyrelsen opgør den første monitorering den 31. maj 2024 med data for 1. kvartal 2024.

Desuden arbejder regionerne løbende på at optimere deres early-warming systemer, så personalet ude på den enkelte afdeling har det bedst mulige overblik til at reagere i tide, hvis ventetiderne for den enkelte patient er ved at blive overskredet.

Operationelle kræftsamarbejder

Sundhedsstyrelsens faglige gennemgang af kræftområdet fra 2023 peger på, at der er en række kræftformer hvor behandlingskapaciteten er skrøbelig. Udfordringerne skyldes bl.a. øget aktivitet og knaphed på specialiseret personale. For at styrke samarbejdet og understøtte en optimal kapacitetsanvendelse på tværs af regionerne – særligt med henblik på at kunne overholde de maksimale ventetider – har regionerne i foråret 2023 etableret seks nationale kræftsamarbejder på disse kapacitetsudfordrede områder. De seks områder er brystkræft, lungekræft, kræft i urinvejene, gynækologiske kræftformer, øvre mave-tarmkræft og nedre mavetarmkræft.

I de operationelle kræftsamarbejder mødes de involverede cheflæger i kræftsamarbejdet med fast kadence, hvor de bl.a. gør status på kapacitet og ventetid i den enkelte region samt drøfter konkrete forløb mhp. henvisning til anden afdeling med ledig kapacitet. Kræftsamarbejderne bidrager således til at sikre et tværregionalt overblik over kapacitet og udfordringer med at overholde de maksimale ventetider. Derudover er det kræftsamarbejdernes opgave at videreformidle eventuelle systematiske kapacitetsudfordringer til regionernes sundhedsdirektørkreds, således at der kan træffes nødvendige beslutninger. Kræftsamarbejderne bidrager også til gensidig inspiration og vidensdeling om kvalitetsudvikling og robustgørelse af kapaciteten.

Ny specialenhed for samarbejde om behandling af livstruende sygdomme

Regionerne har i starten af 2024 igangsat etableringen af en ny specialenhed for samarbejde om behandling af livstruende sygdomme. Formålet med specialenheden er at styrke samarbejdet om kapacitet mellem regionerne og skabe et bedre fælles vidensgrundlag for at robustgøre kapaciteten og handle på kapacitetsudfordringer til gavn for patienter med livstruende sygdomme. Specialenheden skal bl.a. bistå regioner i løbende at sikre overblik over ventetider til udredning og behandling på kræftområdet, understøtte opbygning og effektiv udnyttelse af behandlingskapaciteten i relation til livstruende sygdomme og understøtte kapacitetsdeling på tværs. Specialenheden skal samtidigt understøtte regionernes brug af udenlandsk kapacitet, fx ved at bistå regionerne i forbindelse med indgåelse af aftaler om behandling i udlandet.

Specialenheden er forankret i Region Hovedstaden, som varetager opgaven på vegne af alle regioner. Det er fortsat den enkelte region, som har ansvaret for at leve op til lovgivningen om maksimale ventetider, men regionernes arbejde understøttes tæt af den nye specialenhed.

Specialenheden er finansieret af regionernes andel af den økonomiske ramme til en ekstraordinær indsats på kræftområdet og Kræftplan V, som er afsat med regeringen sundhedspakke af maj 2023.

Styrket patientrådgivning for patienter med livstruende sygdomme

Regionerne har primo 2024 etableret en styrket patientrådgivning for patienter med livstruende sygdomme for at sikre, at patienterne nemt og hurtigt kan komme i kontakt med en patientvejleder og få den vejledning om deres patientrettigheder eller forløb, som de har behov for. Dette er sket i forlængelse af regeringens Sundhedspakke af maj 2023.

I alle regioner findes der allerede en uvildig patientvejledning, som patienter kan kontakte, hvis de fx har behov for information eller rådgivning. For at sikre, at alle patienter i hver region – uagtet om de er ramt af livstruende sygdom – har én indgang og samme nemme adgang til rådgivningen, bygger den styrkede patientrådgivning til patienter med livstruende sygdomme ovenpå de eksisterende patientvejlederordninger i regionerne.

Den styrkede patientrådgivning i regionerne skal bl.a. sikre, at der opbygges særlig viden i regionerne om reglerne om maksimale ventetider, og bidrage til, at patienter med livstruende sygdomme rettidigt – og under hensyn til de maksimale ventetider – får den nødvendige støtte og vejledning i deres forløb.

I alle regioner er der tilført ressourcer til at styrke kapaciteten og kompetencerne i de regionale patientvejledninger, herunder til etableringen af en særlig

funktion i alle regioner, som sikrer, at der blandt patientvejledere og i den information, som patienterne møder, er en ensartet fortolkning og formidling af patientrettighederne. Samtidigt er der med den styrkede patientrådgivning sat fokus på sikre et bredt løft af vidensniveauet i de regionale patientvejlederordninger, herunder i forhold til viden om de maksimale ventetider.

Central finansiering af behandling i udlandet

Hvis det ikke er muligt for den enkelte region at tilbyde udredning eller behandling inden for de maksimale ventetider, har regionen pligt til at afsøge alternative behandlingstilbud i ind- og udland for at sikre, at patienten i videst muligt omfang tilbydes udredning eller behandling inden for de maksimale ventetider.

For at sikre, at hensynet til økonomi på den enkelte afdeling ikke står over overholdelsen af de maksimale ventetider, har alle regioner placeret ansvaret for betaling af udenlandske behandlinger, knyttet til overholdelse af maksimale ventetider, centralt i hver region.